

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA 3 (P3)

HLAKOLA/TLHAKUBELE 2011

MATSHWAO: 100

NAKO: dihora tse 2½

Pampiri ena e na le maqephe a 7.

DITAELO HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe DIKAROLO tse THARO, e leng:

KAROLO YA A:	Moqoqo	(50)
KAROLO YA B:	Ditema tsa kgokahano tse telele	(30)
KAROLO YA C:	Ditema tsa kgokahano tse kgutshwane	(20)

2. Bala ditaelo TSOHLE ka tlhloko.

3. Mohlahlobuwa o lokela ho araba potso e le NNGWE karolong e nngwe le e nngwe.

4. Qala karolo e NNGWE le e NNGWE leqepheng le LETJHA, mme o sehe mola qetellong ya karolo ka nngwe.

5. Mohlahlobuwa o tlameha ho etsa moralo wa ho ngola (ka ho iketsetsa mmapa wa monahano, daekramo, tjhate e bontshang tatellano ya mehopolo kapa ho etsa feela lenane la dintlha tseo a tlang ho ngola ka tsona), mme a be a lekole botjha mosebetsi wa hae ka ho o bala hape, ho o nahanisisa, ho o hlaola diphoso, le ho nehelana ka sehlahiswa se phethetsweng. Moralo o etswe ditemeng tsohle. Sebedisa pensele/potloloto e mmala osele ha o boeletsa mosebetsi wa hao.

6. Meralo yohle e totobatswe hantle hore ke meralo, pele ho hlahiswa tema e ngolwang.

7. Mohlahlobuwa o eletswa ho sebedisa metsotso e 80 ho araba KAROLO YA A, metsotso e 40 ho araba KAROLO YA B le metsotso e 30 ho araba KAROLO YA C.

8. Nomora dikarabo tsa hao feela jwalo kaha dipotso di nomorilwe pampiring ya dipotso.

ELA TLHOKO: Ngola nomoro le sehlooho sa moqoqo oo o o kgethileng.

9. Ngola ka mongolo o makgethe o balehang ho bebofaletsa motshwayi ho tshwaya mosebetsi wa hao.

10. Bolelele ba ditema tse hlahiswang e be:

KAROLO YA A:	Moqoqo: Mantswe a 250 – 300.
KAROLO YA B:	Ditema tsa kgokahano tse telele: Mantswe a 120 – 150.
KAROLO YA C:	Ditema tsa kgokahano tse kgutshwane: Mantswe a 80 – 100.

11. Tsepamisa maikutlo haholo mopeletong le popong ya dipolelo tse nepahetseng.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho se le SENG mme o ngole moqoqo wa bolelele ba mantswe a 250 ho isa ho a 300. Ela tsena tlhoko:

- Mohatong wa boitokisetso etsa moralo kapa mmapa wa monahano, moo o bontshang mehopolo ya sehlooho le dintlha tse e tshehetsang tseo o tla ngola ka tsona.
- Ha o qeta ho ngola moqoqo, boela o o bale hape mme o sebedise pensele/pene e mmala osele ho hlaola diphoso. O tla abelwa matshwao bakeng sa ho ela tlhoko mehato ena.

- 1.1 Ka nako tse ding bophelo bo na le ho makatsa. Ho na le nako eo bo kileng ba o makatsa, ruri ha eba boima e le ka nnete. Ngola moqoqo kamoo bophelo bo ileng ba o fetohela kateng. Sehlooho sa moqoqo e be:

Ruri ke ne ke sa lebella hore bophelo bo ka mphetohela tjena.

[50]

KAPA

- 1.2 Taba ya sethepu e bakile dipuo di hana ho fela hohle lefatsheng. Ho na le batho ba reng se lokile hobane ke setso sa Mafrika. Athe ba bang bona ba re se fediswe ha se a loka. Wena o reng? Ngola moqoqo oo ho wona o hlahisang maikutlo a hao ka sethepu. Ikgethele lehlakore ho ana a mabedi. Sehlooho sa moqoqo e be:

Sethepu se lokile KAPA Sethepu ha se a loka.

[50]

KAPA

- 1.3 Ngola moqoqo oo ho wona o qoqang ka botle le bobbe ba dipapadi tsa mohope wa lefatshe wa bolo ya maoto, tse neng di tshwaretswe mona Afrika Borwa. Sehlooho sa moqoqo e be:

Botle le bobbe ba dipapadi tsa bolo ya maoto tsa mohope wa lefatshe tsa Afrika Borwa.

[50]

KAPA

- 1.4 Batho bohle ba na le matsatsi a bohlokwa bophelong ba bona. Ana ke matsatsi a hopolwang ka diketsahalo tse fapaneng, tse kang meketjana kapa ho phomola letsatsing leo. Ngola moqoqo oo ho wona o qoqang ka letsatsi la bohlokwa bophelong ba hao. Sehlooho sa moqoqo e be:

Letsatsi la bohlokwa bophelong ba ka le kamoo ke le hopolang kateng.

[50]

KAPA

- 1.5 Kajeno dikolong tse ngata ho lluwa ka dibetsa le dithethefatsi tse tshwarwang ke baithuti ba bang. Lefapha la Thuto le se le bile le entse molao o dumellang matitjhere le makgotla a taolo ya dikolo ho setjha baithuti. Ngola moqoqo oo ho wona o hlalosing se ileng sa etsahala mohla matitjhere le batswadi ba neng ba setjha baithuti sekolong sa heno. Sehlooho sa moqoqo e be:

Tsatsing leo, batho ra bona mehlolo.

[50]

KAPA

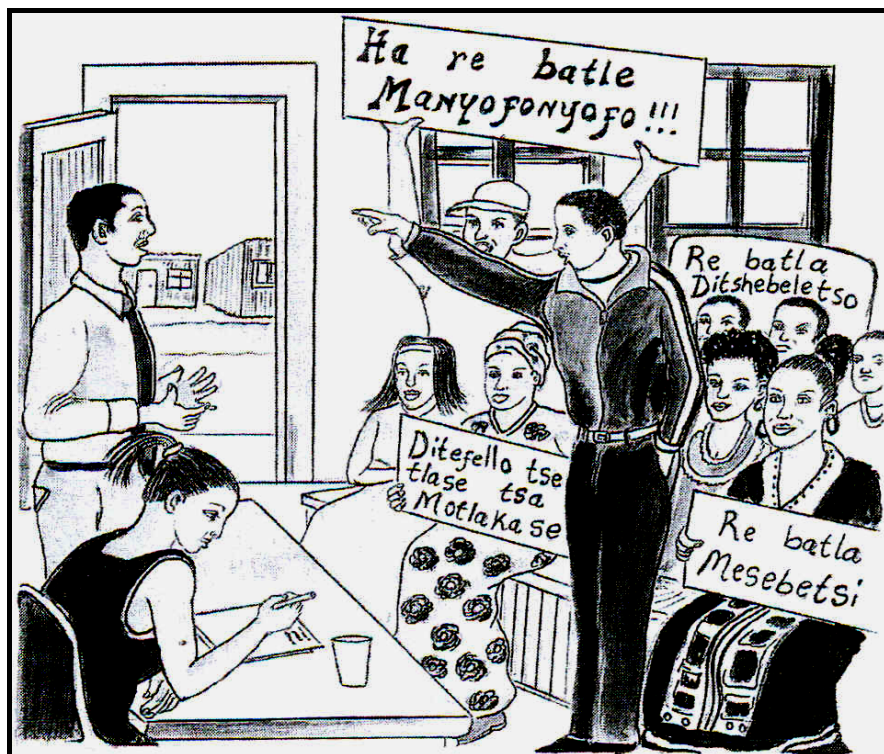
- 1.6 Sekolong sa heno le ile la amohela baeti ba tswang Lesotho kgwedeng e fetileng. Le ile la ba le ditlhodisano ka dipapadi tsa Basotho. Hara tsona ho bile le papadi e o thabisitseng haholo. Ngola moqoqo ka papadi ena. Sehlooho sa moqoqo wa hao e be:

Ena papadi e nthabisitse.

[50]

KAPA

- 1.7 Lekodisisa/hlahlobisisa setshwantsho se latelang mme o etse qeto ya hore se bolelang, ebe o ngola moqoqo ka sona. Neha moqoqo wa hao sehlooho.

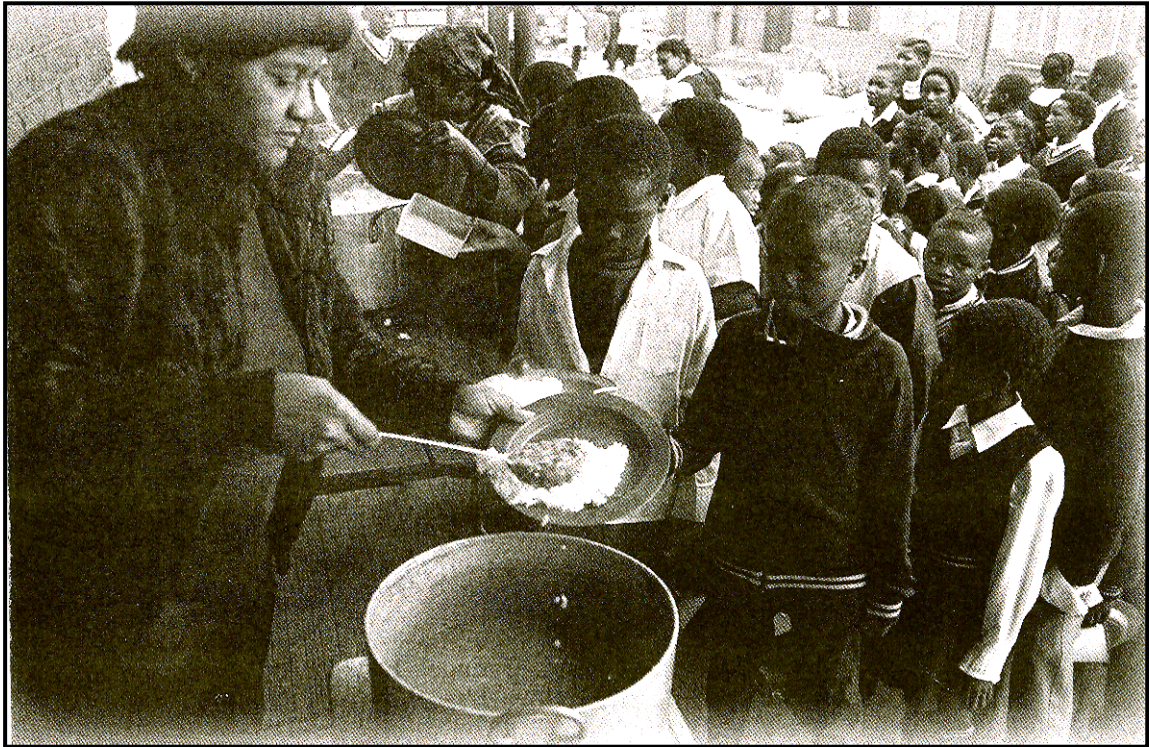

[Setshwantsho se qotsitswe ho tswa bukeng ya *Mmampodi 9*, JA Makhubu le ba bang]

[50]

KAPA

- 1.8 Lekodisisa/hlahlobisisa setshwantsho se latelang mme o etse qeto ya hore se bolelang, ebe o ngola moqoqo oo ka sona. Neha moqoqo wa hao sehlooho.

[Setshwantsho se qotsitswe ho tswa bukeng ya *Lewensoriëntering* 12, Potenze le ba bang] [50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2**

Kgetha mme o ngole tema e le NNGWE ya bolelele ba mantswe a 120 ho isa ho a 150 (dikahare feela). Ngola feela nomoro ya potso le tema eo o e kgethang. Hopola ho etsa moralo wa tema ya hao.

- Mohatong wa boitokisetso etsa moralo kapa mmapa wa monahano moo o bontshang mehopollo ya sehlooho le dintlha tse e tshehetsang tseo o tla ngola ka tsona.
- Ha o qeta ho ngola tema ya hao, boela o e bale hape ho hlaola diphoso, o sebedisa pene e mmala osele. O tla abelwa matshwao bakeng sa ho ela tlhoko mehato ena.

- 2.1 Nakong tsa mariha ho ye ho be le malapa a tjhellwang ke thepa ka lebaka la mollo. Ngolla koranta ya motse **atekele** eo ho yona o hlalosang ka botlalo seo o bonang e le sona sesosa sa mollo ono o senyang. O be o nehelane le ka dikeletso tseo o nahanang hore di ka thusa ho qoba tshenyo ena. [30]

KAPA

- 2.2 Matsatsing a phomolo ya kgwedi ya Tshitwe, sekolo sa heno se tla amohela baeti ba tswang Lesotho. O modulasetulo wa komiti ya bonono le setso sekolong sena sa heno. O lebelletswe ho tla nehelana ka puo ya ho amohela baeti tsatsing leo. Ngola **pua** eo o tla nehelana ka yona. [30]

KAPA

- 2.3 Wena le bana beno ha le sa na batswadi mme le hula ka thata. Moahisane e mong ya pelohlomohi, o o imolotse morwalo ka ho nka boikarabelo ba ho hodisa le ho kenya bana beno sekolo ho fihla kereiting ya leshome le metso e mmedi. Mo ngolle **lengolo** o mo lebohe. [30]

KAPA

- 2.4 Mohlang le neng le ile thupellong ya makgotla a kemedi ya baithuti kwana Mangaung, ntho ha di a ka tsa tsamaya hantle. Ba bang ba baithuti ba sekolo sa heno ba ile ba etsa mofereferere hoo ho bileng ha bitswa sepolesa. Jwaloka modulasetulo wa lekgotla lena sekolong sa heno, ngolla mosuwehlooho wa sekolo sa heno **raporoto** e hlalosang se ileng sa etsahala. [30]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3**

Kgetha mme o ngole tema e le NNGWE ya bolelele ba mantswe a 80 ho isa ho a 100. Ngola feela nomoro ya potso le tema eo o e kgethang. Hopola ho etsa moralo wa tema ya hao.

- 3.1 Ntataomoholo o o file mpho ya borakana bo botle bakeng sa letsatsi la hao la tswalo. Borakana boo ba hao bo se bo na le ledinyane. Wena ha o batle ntja tse ngata. O dumellane le batswadi ba hao hore o rekise ledinyane. Etsa **papatso** eo ka yona o bapatsang ledinyane leo. [20]

KAPA

- 3.2 Baithuti ba sekolo sa heno ke Basotho ba boulellang puo le botjhaba ba bona haholo. Ka letsatsi la 24 Loetse le rerile ho keteka letsatsi leo ho ya ka botjhaba ba lona. Ngolla Letona la Bonono le Setso **karete ya memo** o le memele ho ba teng moketeng oo. [20]

KAPA

- 3.3 Nakong ya dipapadi tsa bolo ya maoto tsa mohope wa lefatshe o bile lehlohonolo la ho amohela baeti ba tswang Brazil. Ngola **dayari** ya matsatsi a mahlano mme o bolele tseo le di entseng le bona letsatsing ka leng. [20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:

20

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:

100